

Aluehallintouudistus

www.alueuudistus.fi

Tilannekatsaus tammikuu 2016

Juha Sipilän hallitusohjelma

- Valtion aluehallinnon ja maakuntahallinnon yhteensovituksesta tehdään erikseen päätös, jolla yksinkertaistetaan julkisen aluehallinnon järjestämistä (valtio, alueet ja kunnat). Ensisijaisena ratkaisuna on toimintojen keskittäminen tehtäviltään ja toimivallaltaan selkeille itsehallintoalueille.

Hallituksen linjaukset 7.11.2015

- Hallituksen linjaus: aluejaon perusteet, sote-uudistuksen askelmerkit ja aluejakomalli
 - 18 monitoimialaista itsehallintoaluetta, joilla vaaleilla valittu valtuusto
 - Pelastustoimen tehtävät (otetaan huomioon alueen laajuus ja väestöpohja)
 - Maakuntien liitoille kuuluvat aluekehittämisen tehtävät sekä alueellisen maankäytön suunnittelun tehtävät
 - ELY-keskuksissa hoidettavat alueiden ja niiden elinkeinoelämän kehittämistehtävät sekä alueellisen maankäytön suunnittelun tehtävät
 - Mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto

Aluehallintouudistuksen tavoitteet

- Aluehallinnon uudistuksen tavoitteena on **sovittaa yhteen** valtion aluehallinto ja maakuntahallinto
- **Yksinkertaistaa** julkisen aluehallinnon järjestämistä vähentämällä hallintotasoja sekä hallinto-organisaatioiden ja yhteistyöelinten määrää

Hallintoon kolme tasoa

- **Kunta** – paikallisen osallistumisen, demokratian ja elinvoiman yhteisö, joka hoitaa paikallisia tehtäviä
- **Itsehallintoalueet** – sote-palveluiden järjestäminen ja kuntaa laajemmin alueen alueellisista hallinto- ja palvelutehtävistä vastaaminen (alueellinen kehittäminen ja elinkeinojen edistäminen)
- **Valtio** – valtakunnalliset tehtävät, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia sekä sisäistä turvallisuutta koskevat tehtävät

Uudistuksen tavoitteena 1/2

- Lisätä tuottavuutta ja taloudellisuutta sekä synergiaetuja tehtävien hoidossa
- Saada aikaan hallintomenojen säästöjä
- Parantaa kansanvaltaisuutta kokoamalla tehtäviä itsehallintoalueille tai kunnille
- Huolehtia siitä, että palveluja ja niiden ketjuja kehitetään asiakkaiden näkökulmasta ja varmistetaan, että palvelut ovat sujuvia yli organisaatorajojen
- Varmistaa uusien toimintatapojen rakentaminen digitalisaatiota täysi-määräisesti hyödyntäen

Uudistuksen tavoitteena 2/2

- Toteuttaa yksilöille, yrityksille ja yhteisöille ymmärrettävä ja selkeä hallintojärjestelmä, jossa jokaisella hallinnon tasolla on sille luonteva rooli ja kansanvaltainen aluehallinto tarjoaa uuden ja hyvin toimivan yksilöiden ja yhteisöjen osallistumisen foorumin
- Luoda rakenteelliset edellytykset sille, että itsehallintoalueisiin ja kuntiin kohdistuva valtion viranomaisvalvonta ja tähän liittyvät oikeusturvatehtävät ja kantelumenettelyt muodostavat johdonmukaisen ja yhtenäisen kokonaisuuden, missä eri näkökulmista ja eri lainsäädännön perusteella tehtävä valvonta on sovitettu yhteen keskenään
- Luoda hallintorakenteet, jotka ottavat huomioon digitalisaation luomat uudenlaiset mahdollisuudet järjestää hallinnon tehtävät ja hallinnon valvonta ja jossa myös tulevaa teknologista kehitystä voidaan tehokkaasti hyödyntää.

Selvityshenkilö, ministeri Lauri Tarasti

- Tehtävänä oli
 - tarkentaa hallituksen 7.11.2015 tekemän linjauksen pohjalta itsehallintoalueille siirrettävät tehtävät sekä määrittää siirtojen toteuttamistapa sekä
 - valmistella hallituksen yhteensovituslinjaus, joka sisältää luonnoksen itsehallintolakiin otettavista itsehallintoalueen tehtävistä
- Selvityshenkilön tukena oli ministeriöistä koottu yhdyshenkilöverkosto sekä sihteeristö
- Selvitystyössä hyödynnettiin ministeriöiltä 18.12.2015 mennessä saatuja taustaselvityksiä
- Keskeisimmille tahoille järjestettiin kuulemistilaisuus 13.1.2016
- Selvitysraportti valmistui ja luovutettiin kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläiselle 26.1.2016

Selvityshenkilön keskeiset esitykset

- Lähtökohtana asiakaslähtöisyys. Hallinnon tulee olla ymmärrettävää, yksinkertaista ja yhdenmukaista
- Päätöksentekijöinä maakunnissa poliittista harkintaa sisältävissä asioissa olisi maakuntavaltuusto ja maakuntahallitus, oikeusharkintaisissa maakuntavirasto, jollainen perustettaisiin jokaiseen maakuntaan
- Maakuntavaltuustojen tehtävät kaikissa 18 maakunnassa olisivat samat, mutta maakuntavirastoilla voisi olla keskitettyjä tehtäviä
- Maakuntien liitot, ELY-keskukset ja TE-toimistot lakkaisivat nykyisessä muodossaan
- Uusille maakunnille siirrettäisiin yli 12 000 henkilötyövuoden edestä tehtäviä maakuntien liitoilta, ELY-keskuksilta, TE-toimistoilta ja kunnilta
 - Mm. maakuntien liittojen kaikki tehtävät, pelastustoimi, ympäristöterveydenhuolto, työvoima- ja elinkeinopalvelut sekä yrityspalvelutehtäviä, maataloushallinnon tehtävät, EU-rahastojen hallinnointi, kuntien alueidenkäytön ohjaus, rakennusvalvonta, lomituspalvelut

Selvityshenkilön keskeiset esitykset

- Rakennusvalvonnan järjestämisvastuu sekä terveydensuojelun järjestämisvastuu siirtyisivät kunnilta maakunnille, mutta laissa säädettävät edellytykset täyttävä kunta tai kunnat yhdessä voisivat ilmoittaa ottavansa tehtävät hoitaakseen.
- Pelastuslaitoksia tulisi 12 vastaten ensihoitopalvelujen aluejakoa
- ELY-keskusten valtiolliset tehtävät (ympäristöhallinnon tehtäviä) siirtyisivät pääsääntöisesti aluehallintovirastoille. Maakuntien laillisuusvalvonta osoitettaisiin pääosin aluehallintovirastojen tehtäväksi.
- Aluehallintovirastoille tulisi valtakunnallinen toimivalta ja niiden henkilöstö olisi yhteistä (pl. työsuojelu)
- ELY-keskuksille nykyisin kuuluvien liikennehallinnon tehtävien siirto tulee selvitettäväksi liikennekaaren valmistelun yhteydessä keväällä 2016.

Aluehallinnon uudistuksen parlamentaarinen seurantaryhmä

- Aluehallintouudistuksen tueksi asetettiin parlamentaarinen seurantaryhmä
 - Toimikausi 4.1.2016 – 15.4.2019
 - Puheenjohtajana Anu Vehviläinen, jäseninä eri puolueiden kansanedustajia, lisäksi pysyviä asiantuntijoita
 - Seurantaryhmän tehtävänä on tukea aluehallintouudistuksen tavoitteiden saavuttamista.
 - Ryhmä seuraa uudistuksen ja siihen liittyviltä osiltaan valtion keskushallinnon kehittämisen valmistelua, toimeenpanoa ja vaikutuksia.

Aikataulu ja uudistuksen jatko

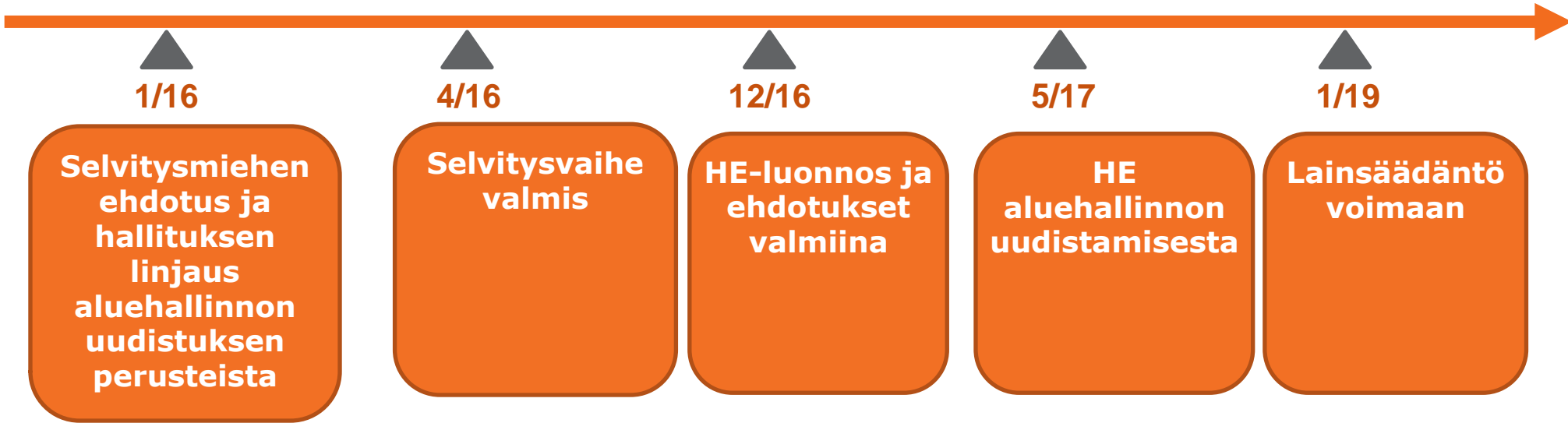
- Hallituksen linjaukset helmikuun alussa
 - Jatkovalmistelua varten asetetaan projektiryhmä
- Hallituksen esitykset valmiina vuoden 2016 loppuun mennessä
- Lainsäädäntö voimaan 1.1.2019

Aluehallinnon uudistaminen

TAVOITE: Valtion aluehallinto ja maakuntahallinto yhteen sovitetaan ja yksinkertaistetaan julkisen aluehallinnon järjestämistä (valtio, alueet ja kunnat).

KUVAUS: Hallitus tekee valtion aluehallinnon ja maakuntahallinnon yhteensovituksen erillisen päätöksen kun perusratkaisu sote -uudistuksesta on tehty. Ensisijaisena ratkaisuna on toimintojen keskittäminen tehtäviltään ja toimivallaltaan selkeille itsehallintoalueille.

PÄÄTOIMENPITEET:

1. Valmistellaan aluehallinnon uudistus ja päätetään siitä. Uudistuksen kohteena organisointimallit sekä tehtävänjako itsehallintoalueiden, valtion keskus- ja aluehallinnon sekä kuntien välillä.

Kiitos!

